

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS INVESTICIJŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1312 2
IR 15⁴ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-675 58 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

TAP NR. 23-1219; 23-1220; TAIS Nr. 22-15729(2); 22-15730(2)

2023-09-18 Nr.NV-2304

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo Nr. VIII-1312 2 ir 154 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Investicijų įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 58 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Pelno mokesčio įstatymo projektas) atitiktį Konstitucijai, įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Investicijų įstatymo projekto ir Pelno mokesčio įstatymo projekto (toliau kartu – Projektai) Aiškinamajame rašte nurodoma, kad dabartinis teisinis reguliavimas skatina darbo vietų kūrimui imlius stambius projektus, kuriuose įdarbinami *įvairių kvalifikacijų darbuotojai* ir jiems mokamas kvalifikaciją atitinkantis darbo užmokestis, o Investicijų įstatymo projektu siūloma įtvirtinti galimybę skatinti ir tokius stambius projektus, kurie kuria mažiau, bet *tik aukštos kvalifikacijos darbo vietas*. Aiškinamajame rašte taip pat argumentuojama, kad nustatant minimalaus darbo užmokesčio reikalavimą 20 naujų darbo vietų, *siekiama suvienodinti* darbo užmokesčio dydį su pastaruoju metu teisiniame reguliavime formuojama valstybės politika, kad *aukštą pridėtinę vertę kuriančių profesijų asmenims* (IT, inžinieriai, technikai, įrenginių operatoriai ir pan.), kurių trūksta Lietuvoje, mokamas ne mažesnis nei 1,25 paskutinio paskelbto kalendorinių metų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio dydžio atlyginimas. Atkreiptinas dėmesys, kad Investicijų įstatymo projektu keičiamo Investicijų įstatymo (toliau – keičiamas Investicijų įstatymas) 2 str. 25 d. 2 p. (atitinkamai ir Pelno mokesčio įstatymo projekte) formuluojant naujus kriterijus stambiam projektui, nurodomas tik darbo užmokesčio dydžio naujai kuriamoms darbo vietoms faktorius, niekaip nesiejant šio kriterijaus su aukštą pridėtinę vertę kuriančiomis profesijomis, todėl atskleistina, kaip nustatytas reikalavimas užtikrins Aiškinamajame rašte keliamą siekį – skatinti tik aukštos

kvalifikacijos darbo vietų sukūrimą. Be to, pažymėtina, kad nurodytas argumentas dėl poreikio suvienodinti skatinamo stambaus projekto kuriamų darbo vietų darbo užmokesčio dydį su pastaruoju metu teisiniame reguliavime formuojama valstybės politika, pagal kurią aukštą pridėtinę vertę kuriančių profesijų asmenims, kurių trūksta Lietuvoje, mokamas ne mažesnis nei 1,25 paskutinio paskelbto kalendorinių metų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio dydžio atlyginimas, duodant nuorodą į Lietuvos Respublikos įstatymą dėl užsieniečių teisinės padėties, neatitinka šiame įstatyme nustatyto reguliavimo. Remiantis šiuo įstatymu, leidimas laikinai gyventi gali būti išduodamas užsieniečiui, jeigu pateikiamas darbdavio įsipareigojimas įdarbinti užsieniečių dirbti aukštos profesinės kvalifikacijos reikalaujantį darbą pagal profesiją, kuri yra įtraukta į Aukštą pridėtinę vertę kuriančių profesijų, kurių darbuotojų trūksta Lietuvos Respublikoje, sąrašą, patvirtintą ekonomikos ir inovacijų ministro pagal Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 48¹ straipsnio 7 dalį, – ne mažesnę negu 1,2 paskutinio paskelbto kalendorinių metų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio dydžio. Atsižvelgiant į išsakytus aspektus, keičiamo Investicijų įstatymo 2 str. 25 d. 2 p. tikslintinas.

2. Atsižvelgiant į tai, kad remiantis Oficialiosios statistikos ir valstybės duomenų valdysenos įstatymo 5 str., nuo 2023 m. sausio 1 d. vietoje Lietuvos statistikos departamento atitinkamas funkcijas atlieka Valstybės duomenų agentūra, bei remiantis teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ patvirtintų Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų (toliau – Rekomendacijos) 140 p., keičiamo Investicijų įstatymo 2 str. 25 d. 2 p. tikslintinas, vietoje Lietuvos statistikos departamento nurodant Valstybės duomenų agentūrą (šiuo aspektu tikslintinas ir Pelnų mokesčio įstatymo projektas). Be to, Investicijų įstatymo projektas pildytinas atitinkamais Investicijų įstatymo 12 str. 2 d. 7 p., 13¹ str. 1 d. 1 p. ir 15⁴ str. 3 d. 4 p., kuriuose taip pat minimas Lietuvos statistikos departamentas, pakeitimais.

3. Remiantis Rekomendacijų 76 p., keičiamo Investicijų įstatymo 2 str. 25 d. 1 ir 2 p. tikslintini, juose koreguojant nekonkrečias nuorodas „įstatymų nustatyta tvarka“, vietoje jų nurodant konkrečius teisės aktus (prireikus pateikti nuorodą į nekonkrečius teisės aktus, reikia paminėti bent sritį).

4. Siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, atskleistina keičiamo Investicijų įstatymo 15⁴ str. 9 d. vartojamos sąvokos „savivaldybės viešoji infrastruktūra“ turinys arba Investicijų įstatymo projekte nustatytina, kur ši sąvoka yra apibrėžta.

5. Investicijų įstatymo projekto 3 str. 2 d. nustatoma, kad iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos pradėtos *paraiškų* dėl stambaus projekto investicijų sutarties sudarymo *procedūros* baigiamos pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos galiojusį teisinį reguliavimą. Siekiant

teisinio aiškumo bei remiantis Investicijų įstatymo 15⁴ str. reguliavimu, paminėta nuostata tikslinga, nustatant, kokios *paraiškų procedūros* turimos omenyje.

6. Investicijų įstatymo 15⁴ str. 4 d. nustatomi reikalavimai stambaus projekto investicijų sutarties turiniui, tarpe kurių (šios dalies 2 ir 3 p.) - investuotojo *įsipareigojimai dėl investicijų*, taip pat *įsipareigojimai dėl numatomų sukurti naujų darbo vietų*, kaip tai nurodyta Investicijų įstatymo 2 str. 25 d. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamo Investicijų įstatymo 2 str. 25 d. pildoma nauju stambaus projekto kriterijumi, remiantis kuriuo investuotojas įsipareigoja ne tik sukurti tam tikrą naujų darbo vietų skaičių, bet ir užtikrinti, kad sukurtose naujose darbo vietose būtų užtikrintas tam tikro dydžio darbo užmokestis, atitinkamu investuotojo įsipareigojimu pildytina Investicijų įstatymo 15⁴ str. 4 d. Be to, įvertintina, ar tokio įsipareigojimo pažeidimas būtų laikomas esminiu stambaus projekto investicijų sutarties pažeidimu ir Vyriausybės įgaliota institucija, atsižvelgdama į padaryto pažeidimo priežastis, mastą ir investuotojo kaltę, turėtų teisę vienašališkai nutraukti stambaus projekto investicijų sutartį, kaip tai numatyta Investicijų įstatymo 15⁴ str. 6 d. reikalavimų, įtvirtintų 15⁴ str. 4 d. 2 ir 3 p. atžvilgiu.

7. Siekiant įgyvendinti Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 str. 2 d. įtvirtintą teisinio aiškumo principą, reiškiantį, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, *glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus* ir *nedviprasmiškas*, kuris ypač svarbus nustatant mokesčių teisinį reguliavimą, Perno mokesčio įstatymo projektu keičiamo Perno mokesčio įstatymo (toliau – keičiamas PMI) 58 str. 16² d. tikslinga šiais aspektais:

7.1. Pildant šią dalį nuostatomis, siūlomomis įtvirtinti keičiamo Investicijų įstatymo 2 str. 25 d. 2 p., t. y. siūlant suteikti teisę nemokėti pelno mokesčio naujus kriterijus atitinkančiam stambų projektą įgyvendinančiam juridiniam asmeniui, siūlomas pakeitimas suponuoja, kad tik šis juridinis asmuo, norėdamas nemokėti pelno mokesčio turėtų nesinaudoti šio straipsnio 16 d. 1 ir 2 p. arba 16³ dalyje nustatyta pelno mokesčio lengvata, tačiau toks reikalavimas būtų netaikomas keičiamo Investicijų įstatymo 2 str. 25 d. 1 p. nustatytus kriterijus atitinkantį stambų projektą įgyvendinančiam juridiniam asmeniui. Atsižvelgiant į tai, reguliavimas tikslingas.

7.2. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, šioje dalyje nustatant sąlygą, kuriai esant juridinis asmuo, įgyvendinantis Investicijų įstatymo 2 str. 25 d. 2 p. nustatytus kriterijus atitinkantį stambų projektą, nemoka pelno mokesčio, ji pildytina, nurodant, kad tai juridinis asmuo, kurio vidutinis darbuotojų, reikalingų stambiam projektui Lietuvos Respublikoje įgyvendinti, skaičius mokestiniais metais yra nuo 20 iki 149, o kai investuojama Vilniuje – nuo 20 iki 199.

7.3. Dėstant nuostatą dėl momento, nuo kurio juridinis asmuo turi teisę nebemokėti pelno mokesčio, nustatoma, kad pelno mokestis nemokamas, pradedant tuo mokestiniu laikotarpiu, kurį ši *investicijų suma, ir vidutinis darbuotojų skaičius ir (ar) mokamo darbo užmokesčio dydis* buvo pasiekti. Kadangi toks siūlomas reguliavimas būtų taikytinas tiek keičiamo Investicijų įstatymo 2 str. 25 d. 1 p. nustatytus kriterijus atitinkančiam stambiam projektui, tiek ir keičiamo Investicijų įstatymo 2 str. 25 d. 2 p. nustatytus naujus kriterijus atitinkančiam stambiam projektui, jis suponuoja situaciją, kad naujus kriterijus atitinkantį stambų projektą įgyvendinantis juridinis asmuo galėtų nebemokėti pelno mokesčio tą mokestinį laikotarpį, kurį jis arba pasiekė nurodytą *investicijų sumą ir vidutinį darbuotojų skaičių, arba* pasiekė *tik* nurodytą *mokamo darbo užmokesčio dydį*, kas neatitiktų Aiškinamajame rašte pateikto pagrindimo bei teisėkūros proporcingumo principo. Šiuo aspektu įvertintinos ir tikslintinos ir šios dalies nuostatos, kuriomis nustatoma, kokį mokestinį laikotarpį lengvata nebetaikoma ir kokių mokestinių laikotarpių ji atnaujinama, taip pat šio straipsnio 16³ d. nuostatos, kuriomis nustatoma, kuriuo mokestiniu laikotarpiu šioje dalyje nurodyta lengvata pradedama taikyti, nebetaikoma ir atnaujinama.

7.4. Šioje dalyje kalbant apie sukurtose naujose darbo vietose įdarbintų asmenų vidutinį bruto darbo užmokestį, visur vartotina „mokestinių metų“ sąvoka, vietoje sąvokos „atitinkami metai“. Šiuo aspektu tikslintina ir šio straipsnio 16³ d.

7.5. Atsižvelgiant į šia dalimi siūlomo reguliavimo kompleksiskumą ir nuostatų painumą, siekiant išvengti reguliavimo su Investicijų įstatymo projektu nesuderinamumo ir klaidos tikimybės (įvertinant ir šios išvados 7.1-7.4 pastabas), taip pat užtikrinant teisėkūros ekonomiško poreikį, ateityje prireikus keisti siūlomą reguliavimą, siūlytina pasirinkti alternatyvą - keičiamo PMĮ 58 str. 16² d. nuostatose ne bandyti atkartoti Investicijų įstatymo projekto nuostatas, bet teikti nuorodas į jas. Šiuo aspektu tikslintina ir šio straipsnio 16³ d.

8. Atsižvelgiant į Pelno mokesčio įstatymo reguliavimo sritį (jis nenustato paraiškų dėl stambiaus projekto investicijų sutarties sudarymo teikimo ir vertinimo procedūrų), Pelno mokesčio įstatymo projekto 2 str. 2 d. nuostatos atsisakytina, o vietoje to nurodytina, kokių mokestinių laikotarpių pelno mokesčio apskaičiavimui ir deklaravimui taikomos šio projekto nuostatos.

9. Projektų Aiškinamasis raštas tikslintinas šiais aspektais: 1) 4 d. septintoji pastraipa tikslintina, pateikiant korektišką nuorodą į Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 44¹ str. nuostatą; be to, papildomai pateiktina pagrindžiamoji informacija apie siūlomo nustatyti darbo užmokesčio dydį, paremta praktikoje veikiančių įmonių analize, kuri pateikiama derinimo pažymoje; 2) 4 d. aštuntoji pastraipa tikslintina, nurodant konkretų Investicijų įstatymo

straipsnį, su kurio reguliavimu siekiama suderinti naują nuostatą dėl minimalaus darbo užmokesčio dydžio visoms naujoms darbo vietoms, viršijančioms 20 (ne mažesnio kaip skelbiamas savivaldybės, kurioje investuojama, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, įskaitant individualias įmones); 3) 4 d. pirmoji lentelė pildytina nuoroda į joje pateikiamos informacijos šaltinį; 4) 11 d. pateikiama informacija pildytina, nurodant, koku metu ir kokia tvarka reikės pranešti Europos Komisijai apie naują regioninės valstybės pagalbos schemą - dėl keičiamo PMĮ 16² d. nuostatos ir gauti Europos Komisijos sprendimą, kad siūloma pelno mokesčio lengvata stambiams projektams yra suderinama su Europos Sąjungos valstybės pagalbos taisyklėmis - dėl keičiamo PMĮ 16³ d. nuostatos.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Ieva Peciukonienė

Ieva Peciukonienė, tel. +37052098607; +37065842004, el. p. ieva.peciukoniene@lrv.lt